

HUND I FÖRSKOLAN

– EN PEDAGOGISK RESURS

Grundnivå
Pedagogiskt arbete

Mimmi Källmark

2020-FÖRSK-G29

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Förskolläraryrket
Svensk titel: Hund i förskolan - en pedagogisk resurs
Engelsk titel: Dogs in preschool – a pedagogical resource
Utgivningsår: 2020
Författare: Mimmi Källmark
Handledare: Agneta Thörner
Examinator: Lillemor Adrianson
Nyckelord: hunden, språkutveckling, pedagogisk resurs, empati

Sammanfattning

Bakgrund

Arbetet handlar om hur en hund i förskolan kan användas som ett pedagogiskt verktyg. En hund påverkar barn positivt i olika lärandesituationer i förskolan. Bland annat påverkas barns motivation till att läsa, vilket kan gynna språkutvecklingen. Barn utför olika inlärningsmoment fortare och får en ökad koncentration i närvaro av en hund. En hund kan även skapa lugn och trygghet för barn på förskolan.

Syfte

Syftet är att få kunskap om och i så fall hur en hund kan användas som en pedagogisk resurs i förskolan.

Metod

Metod i denna studie är self-report. Sammanlagt har fem personer deltagit i studien med erfarenhet av hunden i förskolan.

Resultat

Resultatet visar att hunden kan användas i olika situationer på förskolan och hur barn påverkas av en hund. En hund kan ses som en samtalsöppnare och hamnar ofta i fokus i samtal. Deltagare beskriver att hunden används för att motivera barnen till bland annat högläsning. Det framkommer att hunden bidrar med lugn och trygghet.

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
Syfte	1
Frågeställning	1
Centrala begrepp	1
Bakgrund	1
Risker med hunden i förskolan	2
TIDIGARE FORSKNING	2
Hunden som stöd för barn i behov av särskilt stöd	2
Hunden kan underlätta socialt lärande	3
Hunden som pedagogisk resurs i förskolan	3
Hunden som pedagogisk resurs vid språkutveckling	4
Metod	5
Fenomenografi som forskningsansats	5
Urval	5
Genomförande	6
Forskningsetik	6
Tillförlitlighet och giltighet	6
Analys	7
Resultat	7
Hunden som en pedagogisk resurs	7
Hunden bidrar till lugn och omsorg	8
Hunden bidrar till språkutveckling	8
Hunden bidrar till barns empatiförmåga	9
diskussion	9
Hur hunden påverkar barn på förskolan	9
Hundens påverkan på det sociala beteendet	10
Hunden som pedagogisk resurs i förskolan	11
Hunden som en pedagogisk resurs vid språkutveckling	11
Metoddiskussion	12
Didaktiska konsekvenser	12
REFERENSER	14
Bilagor	20

INLEDNING

Det är idag ovanligt att möta en hund på en förskola i Sverige men det blir vanligare att se hunden inom skolan och inom vården. Idag används hunden som sällskapshund och i olika yrken. Under senare år har det kommit allt mer forskning om hur hunden kan påverka människan samt hur hunden kan användas i förskolan och skolan. Hunden kan påverka och förenkla undervisningssituationer i förskolan, bland annat kan barnens motivation och engagemang öka i samspel med en hund (Gee, Harris & Johnson 2007, s. 377).

I läroplan för förskolan (Lpfö 2018, ss.12, 14, 15, 19) står det att förskolläraren ska skapa miljöer och innehåll som leder till att barnen blir inspirerade till att lära sig och utvecklas samt fångar deras intresse och nyfikenhet. Det står även att barn i förskolan ska utveckla öppenhet och respekt samt få förståelse och kunskap om djur. Förskollärare har ett ansvar att se till att barnen utmanas och stimuleras i sin sociala, emotionella och kognitiva utveckling. Förskollärare ska även ge alla barn goda förutsättningar till att stärka relationer för att känna tillit och trygghet i gruppen.

Jag är uppvuxen med hund och som barn var det ofta hundarna jag läste för och pratade med hellre än någon annan. När jag skaffade egna hundar kunde positiva effekter synas hos de barn och äldre personer som kom i kontakt med hundarna. Min erfarenhet av hundens effekt på människor i dess omgivning gav mig därför idén att skriva om hur hunden kan användas inom förskolans verksamhet och forskning som stödjer detta med hopp om att fler personer ser möjligheterna med hunden i förskolan.

SYFTE

Syftet är att få kunskap om och i så fall hur en hund kan användas som en pedagogisk resurs i förskolan.

Frågeställning

- Hur påverkar en hund barn i förskolan?

Centrala begrepp

- *R.E.A.D* – Reading Education Assistance Dogs (Läs utbildning assistans hund). Ett program där de utför olika studier om effekter hos barn som läser högt för en hund i samverkan med hundföraren (Ehriander 2015, s.86).
- *Hundförare* – Personen som arbetar med hunden
- *Skolhunden* – En utbildad hund som används inom en pedagogisk verksamhet., skolhunden kan ha flera olika arbetsuppgifter utifrån behovet. (Svenska Terapiahundskolan 2018).

BAKGRUND

Det finns mer forskning om hunden i förskola och skola utomlands och det finns behov av mer forskning även i Sverige. Ehriander (2015, s.96) skriver om möjligheten att hunden kan ses som en pedagogisk resurs. Bland annat tycker barn att det är roligt att läsa för hunden samtidigt som hunden skapar lugn.

Hunden kan hjälpa barn att utveckla den empatiska förmågan eftersom hundarna inte kan förklara hur de känner och därför behöver barnen vara lyhörda för att förstå hundens behov och vad de känner (Handlin & Gustavsson 2013, s.1). Omsorg och pedagogik förenas i förskolan i Sverige där omsorgssituationer inte sker för sig och pedagogik för sig. Idag används detta även internationellt, i England kallas det för "Educare". Det pratas om olika omsorgssituationer och att förskollärare ska sträva efter att skapa trygga individer som har förståelse för hur andra känner och tänker. I "Educare" ska detta ske i samma tillfälle som pedagogiken. Att barn ska känna sig trygga och lugna är en del av den omsorgen förskollärare ska tillföra barnen. Samtidigt ska pedagoger skapa olika lärandesituationer som till exempel språkutveckling (Malmström 2018, s.1).

Risker med hunden i förskolan

En fråga som går att ställa är varför bruket av hunden som pedagogisk resurs är ovanlig i förskolan. En hund i förskolan medför hänsynstagande både mot hunden och barnen. Det finns regler skapade av Socialstyrelsen (2014, ss.15, 22) för kvalitet och säkerhet för både hunden och människan. Hunden ska vara skyddad, befinna sig i en tillräckligt bra miljö och inte utsättas för stress. Det finns de barn som är hundrädda vilket kan leda till ohälsa. Hundföraren och pedagoger ska se till att barn som är hundrädda inte kommer i kontakt med hunden mot barnets vilja.

Socialstyrelsen (2014, ss.16,17) refererar till de allmänna råd som Jordbruksverket skrivit om förebyggande och särskilda åtgärder kring användningen av hunden inom vård och omsorg. Åtgärderna gäller bland annat hygien och att förhindra smittspridning mellan hund och människa. Cirka 15-20% av befolkningen är allergiska mot hundar med symptom som kliande ögon, rinnande näsa eller astma. Wickmans (2017, s.94) studie visar att det går att minska risken för allergiska besvär genom att möta hunden utomhus, i en egen lokal och att hunden badas innan hunden kommer ut på besök. En studie av Vredegoor, Willemsse, Chapman, Heederik, och Krop (2012, ss.907, 908) som genomfördes i Nederländerna visar att allergiska personer reagerar mindre mot allergivänliga hundar, dock finns det personer som reagerar mot alla raser. På astma och allergiförbundet (2019, s.1) hemsida står det att allergi mot hundar beror på ett protein som sitter i talgkörtlar, saliv, urin och hudceller, alltså inte direkt i hundens päls.

TIDIGARE FORSKNING

Eftersom studien handlar om ett ämne som är ovanligt, har det varit svårt att hitta litteratur. Det kan därför förekomma en del äldre litteratur.

Hunden som stöd för barn i behov av särskilt stöd

Det finns få studier om hunden som en pedagogisk resurs i förskolan för barn i behov av särskilt stöd. En studie som genomfördes i Tyskland där barn med autism och barn som var sena i utvecklingen gjordes tillsammans med en hund. Resultatet visar positiva effekter. Barnet med autism var mer delaktigt i aktiviteter en längre tid med en hund jämfört med en människa. De barn som var sena i utvecklingen var mer fokuserade och lekfulla. De hade även ökad medvetenhet om miljön i samverkan med en hund jämfört när de lekte med en boll eller ett gosedjur (Julius, Beetz, Kotrschal, Turner & Uvnäs-Moberg 2013, s.22).

Anderson och Olson (2006, s.37-46) genomförde en studie i USA med sex elever som var mellan sex och elva år. Barnen hade en upp till tre diagnoser kombinerat av Aspberger,

bipolaritet, trotssyndrom, uppmärksamhetsbrist med hyperaktivitet, reaktiv bindningsstörning, intermittent explosiv störning, central störning gällande bearbetning av hörsel och affektiv störning. Forskarna ville se skillnaden med en hund i klassrummet och utan en hund för barn med flertal olika diagnoser. Observationer utfördes i åtta veckor utan hund och därefter åtta veckor med hund i klassrummet. Genom dagliga observationer kunde forskarna se hur hundens närvaro påverkade barnen. Resultatet visar att barnen var mer känslomässiga stabila, hade en mer positiv inställning till skolan samt utvecklade ansvar, respekt och empati. Resultatet visar även att hunden fungerade som en distraktion när barn fick aggressiva utbrott. Aggressiviteten minskade även genom hundrelaterad humor som fungerade som en distraktion. Ett av barnen gick från att ha flertal psykiska och fysiska utbrott till att inte ha något utbrott alls när hunden befann sig i klassrummet. Samtliga barns utbrott och andra beteenden kopplat till deras diagnos minskade. Barnen utvecklade även sitt sociala beteende vilket ledde till bättre samspel mellan lärare, familj och kamrater. Genom intervjuer med vårdnadshavare som skedde tre veckor efter hunden hade befunnit sig i klassrummet visade att barnen bland annat deltog i samtal i hemmet, ökad självkänsla, ökad lust att gå till skolan och lättare för att skapa relationer till vänner. En vårdnadshavare berättade även att de funderade på att skaffa en hund i hemmet för att hjälpa barnet.

Hunden kan underlätta socialt lärande

I Sverige finns det något som kallas för psykologisk/pedagogisk/medicinskt arbetslag som består av bland annat förskolekonsulenter, assistenter, kuratorer och psykologer. De som söker mest hjälp från detta arbetslag är avdelningar på förskolor med barn mellan 0-3 år. Pedagogerna som sökte hjälp förklarade att de hade "prövat allt" gällande deras problem i barngruppen och ville ha tips och råd vilka metoder som skulle kunna hjälpa dem i deras situation. En pedagog kan ibland vara bra på att ge negativ feedback. Det kan vara svårt att byta perspektiv och istället visa tillit genom att lyssna och uppmärksamma positivt beteende. Ett perspektivbyte kan ge en överraskande positiv effekt (Kinge 2000, ss.36, 40).

En studie från USA visar att kontakten med en hund gav lägre stressnivåer, utvecklade empati, den sociala förmågan förbättrades och gav barn ett ökat självförtroende. Barn övar även på tålmodet när de ska lära hunden nya tricks och lekar eftersom hundarna inte alltid gör som vi säger (Fine 2010, s.207). En hund kan även påverka barnen positivt när det kommer till deras koncentrationsförmåga och motivation. Fysisk kontakt med hunden ger positiva effekter till exempel minskar stress och barnen blir lugnare. Gee, Church och Altobelli (2010, ss.4, 225) genomförde en studie där de mätte kortisolhalten i saliv som visar hur hundar påverkar barns stressnivå. Även Ehrianders (2015, s.97) studie visar att barn blir mer avslappnade och hade lägre puls i sällskapet av hund. Det visade även att barnen hade bättre blodtryck.

Hunden som pedagogisk resurs i förskolan

I en studie som genomfördes i USA av Gee, Harris och Johnson (2007, s.377) observerades barnen när de genomförde olika uppgifter med respektive utan hund. Resultatet visar att barn utförde motoriska uppgifter fortare och noggrannare med hund än utan. Barn som hade svårigheter med talet fick olika imitationsuppgifter i sällskap med en hund, vuxen eller en leksakshund. Även här visade det att barnen inte behövde lika många uppmaningar när de hade en hund bredvid sig till skillnad om en vuxen eller en leksakshund var närvarande. I en ytterligare uppgift blev barnen uppmanade att sortera olika objekt. Även här gjorde de färre misstag när de hade en hund vid sin sida.

I en studie genomförd i USA fick barn i förskolan en grovmotoriks uppgift i närvaro av en levande hund, en leksakshund och en människa. Det visade sig att med en hunds närvaro utförde barnen uppgiften på kortare tid utan att de slarvade med uppgiften. Barnen visade även att de hade lättare att följa instruktioner i närvaro av en hund än tillsammans med en människa eller leksakshund (Gee, Griffin & McCardle 2017, s.5).

Gee, Crist och Carr (2010, ss.173-179) genomförde en studie på en förskola i USA som inkluderade barn mellan tre och fem år där de gav barnen olika instruktioner i tre delar. Sju av barnen hade svårigheter med läsning, hörsel och/eller den skriftliga förmåga, resterande barn hade inga svårigheter och låg inte efter i utvecklingen. En uppgift skedde i samverkan med en hund, en med en människa och en med en gossedjurshund. Hunden var en vältränad hund som var van med att arbeta med barn. Instruktionerna bestod av en kognitiv uppgift där barnen skulle kolla åt ett visst håll och en objektiv uppgift där barnen skulle välja ett av flera objekt. Resultatet visar att barnen behövde färre instruktioner och tillsägelser med sällskap av en hund och gossedjurhund jämfört med en människa, en riktig hund visade dock vara mest effektiv. Gee, Crist och Carr (2015, s.173) nämner ett vanligt påstående om barn som får en uppgift i sällskap av en hund blir lätt distraherad av hunden, studien visar därmed att detta påstående skulle vara falskt.

I en studie genomförd av Gee, Belcher, Grabski, DeJesus och Riley (2012, ss.289, 292-299) i USA var syftet att följa upp tidigare forskning huruvida barnet kan koncentrera sig bättre i interaktion med en hund till skillnad med en människa. I studien deltog 20 barn från förskolan. Tolv av barnen hade lätt med inläring och låg inte efter i utvecklingen medan åtta hade någon slags svårighet med inläring. Barnen fick en uppgift som genomfördes en gång med en hund och med en vuxen. Hunden som deltog var en erfaren terapihund. Uppgifter var till exempel att identifiera ett föremål på en bild, komma ihåg föremål och måla olika objekt. Resultatet visar att barnen kunde känna igen olika objekt bättre när en hund närvarade än en människa. När barnen fick olika frågor svarade de fortare med en hunds närvaro än en människas. Med hjälp av samvaro av en lugn utbildad terapihund kan alltså ett barn i förskolan gynnas i olika kognitiva moment som exempel att känna igen olika föremål. Denna studie visar även vad barnen tyckte om hunden. Två barn som deltog undvek att röra hunden och när hunden kom nära flyttade de på sig. När de blev tillfrågade om de var rädda för hunden svarade de nej utan att de tyckte om hunden, andra barn verkade ignorera hunden helt. Barn behöver inte tycka om eller visa intresse för hunden för att hunden ska göra nytta, ett samspel mellan barn och hund inom förskolan kan därför ses som unikt.

Hunden som pedagogisk resurs vid språkutveckling

En studie med hjälp av ett projekt kallat ”Bokhunden och Astrid Lindgren” (Ehirander 2015, s.93, 97) visar att barn tycker om att läsa för hundar eftersom barnen upplevde att hundarna lyssnade samt att barnen utvecklade en trygg relation till hundarna. Projektet vill i framtiden utvärdera vad hundarna kan bidra med om barnen får skriva brev och rita teckningar till hundarna. Observationer visar att de positiva effekter som skapas när ett barn läser för en hund kvarstår i flera timmar efteråt. Det visar även att barn som hade koncentrationssvårigheter hade det lättare att koncentrera sig under dagen när han eller hon läst för en hund tidigare. I skolan observerades barn som hade ett foto på hunden som tidigare befann sig i klassrummet blev lugna och kände att de fick extra stöd genom att bli påmind när de tittade på fotot.

I ett program kallat Reading Education Assistance Dogs där de utför olika studier om effekter hos barn som läser högt för en hund och hundförare. I R.E.A.D har även andra djur

involverats till exempel kaniner, sköldpaddor och marsvin. Fördelen med hund till skillnad från de övriga djuren är att hunden kan tränas till ett syfte. Det går att träna en hund att vara delaktig när ett barn läser högt genom att följa barnens finger under raderna och sitta eller ligga stilla bredvid barnet som läser. Genom detta känner barnet delaktighet med hjälp av hunden (Ehriander 2015, ss. 86, 98). En studie (Jalongo 2005, s.156) som pågick under två års tid av R.E.A.D i USA innefattade en riskgrupp där barn riskerade att få problem i skolan och två grupper med olika kulturer. Barnen fick läsa högt för en hund. Studien visar att alla barn förbättrade sin läsning. Fler positiva effekter var att dessa barn hade lägre frånvaro, fick bättre betyg och använde skolans bibliotek oftare.

METOD

Fenomenografi som forskningsansats

Denna studie har utgått från fenomenografi som är en kvalitativ ansats att utgå från när syftet ligger på lärande och utbildningsfrågor. Fenomenografi innefattar första och andra ordningens perspektiv. Första ordningens perspektiv handlar om att en person beskriver världen omkring sig utifrån verkligheten. Andra ordningens perspektiv inriktar sig på att ta reda på hur någon uppfattar ett visst fenomen (Kihlström 2006, s.125). Andra ordningen handlar om individers subjektiva upplevelser och hur ett fenomen kan betraktas av olika individer. I andra ordningen handlar det alltså inte om något är falskt eller sant utan om någons upplevelser av ett fenomen är sant enligt den personen Larsson (1986, s.12). Denna studie inriktas på den andra ordningens perspektiv eftersom syftet är att ta reda på olika människors erfarenheter och uppfattningar kring hunden i förskolan. I deras svar finns alltså inga rätt eller fel utan alla uppfattar fenomenet olika och har olika erfarenheter..

I början av studien var det tänkt att intervjuer skulle användas som metod men eftersom deltagarna befann sig långt bort för att kunna åka och intervjua alla passade self-report bättre. För att ta reda på andras erfarenheter går det att använda self-report som verktyg. Det är viktigt att formulera frågorna på ett sätt att respondenten svarar efter ens erfarenheter och upplevelser från det fokuserade området (Davidsson 2006, ss.55-59).

Eftersom det är betydelsefullt hur frågorna formuleras i en self-report genomfördes en pilotstudie (Bryman 2008, ss.258-259). Utifrån syftet sammanställdes tio frågor. En pilotstudie genomfördes där första utkastet av missivbrevet skickades ut tillsammans med frågeformulär och samtyckeblankett. Dock var det en fråga som respondenten inte riktigt förstod, vilket resulterades i en justering för att förtydliga till övriga deltagare innan jag skickade ut frågorna. I frågan som respondenten inte förstod stod det "mm" förkortning för med mera, respondenten undrade då vilka jag menade med "mm" dock svarade respondenten på frågan. Innan frågorna skickades ut till resterande deltagare togs "mm" bort eftersom det kunde ses som överflödigt text som kunde förvirra deltagarna.

Urval

Eftersom studien handlar om hur hunden i förskolan består urvalet endast av personer som har erfarenhet av hunden i förskolan. Då inte så många kontakter hittades som önskat och för att breda urvalet sökte jag även internationellt. Deltagare från Norge, Danmark, Tyskland och Storbritannien söktes efter. Fem från Sverige tackade ja, två från England och en från Norge, dock skickades bara resultat av fyra från Sverige och en från Norge. Sammanlagt var det 26 som tillfrågades från Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och Storbritannien. Alla utanför Sverige kontaktades på engelska för att underlätta kommunikation. Åtta tackade nej då de inte

hade någon erfarenhet av hunden i förskolan, tio svarade inte och åtta tackade ja, dock var det bara fem personer som skickade tillbaka resultat. Det är alltså ett stort bortfall från 26 tillfrågade till fem respondenter, från Sverige var det ett bortfall på åtta personer, sex från England, tre från Norge, tre från Danmark och två från Tyskland.

Till de personer som tackade ja fick mailat missivbrevet (bilaga 1), frågeformuläret (bilaga 2) och samtyckesblanketten (bilaga 3). De fick printa ut för att skriva under och sedan scanna alternativt fota och bifoga. Pilotstudien påverkade processen på så sätt att det tog längre tid att få tillbaka alla resultat. Pilotstudien ingår även i resultatet. Namnen nedan är fiktiva. Sandra, Sylvia, Sofia, Sara och Svea

Genomförande

För att hitta personer som arbetar med hund i förskolan att skicka ut en self-report till användes internet. Sökord som läshund, terapihund, hund i förskolan och skolhund har används. Olika skolor där de har utbildningar med hund har kontaktas för att fråga efter tidigare elever som utbildats med hund. Sociala medier som Facebook och Instagram har använts med hjälp av bland annat #skolhund #förskollehund och #terapihund för att söka fram fler kontakter. En förfrågan skickades ut till de som har erfarenhet av hunden i förskolan och om de var villiga att svara på några frågor utefter studiens syfte. Till de utanför Sverige översattes alla bilagor på engelska. Pilotstudien påverkade processen på så sätt att det tog längre tid att få tillbaka alla resultat. Eftersom texten inte behövs transkriberas vid en self-report påbörjades analysen som presenteras mer djupgående under rubriken analys.

Forskningsetik

När en studie genomförs finns fyra begrepp författaren till studien ska utgå från (Vetenskapsrådet 2017, s.40), *sekretess*, *tystnadsplikt*, *anonymitet* och *konfidentialitet*. Inom forskning gäller *sekretesslagen*, alltså att handlingarna inte är offentliga, dock kan någon begära ut handlingarna om de utgår efter offentlighetsprincipen. *Tystnadsplikten* är lik sekretessen, dock hamnar inte tystnadsplikten direkt under sekretesslagen, här kan också anmälningsplikten väga tyngre. Vid *anonymitet* tas insamlade namn bort eller byts ut för att ingen ska kunna identifiera personen. Vid *konfidentialitet* får man inte sprida vidare uppgifter som deltagare har gett i förtroende att de inte ska nå obehöriga.

Samtliga deltagare har fått samtyckesunderlag (bilaga 3) där står det bland annat att uppgifterna endast kommer behandlas av mig och tillhöriga på högskolan. Enligt tystnadsplikten har jag inte pratat högt om deltagares personuppgifter. I samtyckesbrevet står det även att riktiga uppgifter som namn inte kommer användas för att ingen ska kunna identifiera deltagaren.

Tillförlitlighet och giltighet

För att ett arbete ska nå tillförlitlighet ska genomförandet skett noggrant, gett tillräckligt med information och ge samma resultat om en annan person utför samma studie (Kihlström 2006, s.130). Dock kan det vara svårt att nå exakt lika resultat som mitt då deltagarna i studien utvecklas och får mer erfarenhet med tiden, vilket kan leda till att de kommer svara annorlunda andra gången. Eftersom det framkommer hur genomförandet av studien gått till samt att frågorna till self-reporten är bifogad finns det möjlighet om någon vill utföra samma studie, detta ökar också tillförlitligheten. För att arbetet ska nå giltighet ska frågorna vara tydligt formulerade för att respondenterna kan förstå frågorna och svara därefter. Giltigheten

ökar även eftersom alla deltagare har fått samma frågor (Chrisoffersen & Johannessen 2015, ss. 21-23).

Analys

Fenomenografiska analysmodellen består av sju steg enligt Dahlgren och Johanssons (2015, ss.166-171). Jag började med att printa ut allas svar på papper eftersom svaren kom på mail och läste sedan igenom svaren för att få en överblick. Sedan färgmarkerades den text som sågs relevant till syftet och frågeställningar. Alla svar med samma färgmarkering delades sedan in i olika teman. Sedan lästes svaren i de olika temana igenom igen för jämföra, se om tillhörde rätt tema, om något tema behövdes ändras, tas bort eller läggas till. Till exempel var det flera som svarade att hunden bidrar till barns språkutveckling. Alla svar som kunde kopplas till språkutveckling markerades med blått som sedan fick bli temat "hunden bidrar till språkutveckling".

I en fenomenografisk studie är det vanligt att använda sig utav citat av respondenternas. Det är vanligt att dessa citat hamnar i början av ett tema för att läsaren lättare ska förstå temats innehåll (Kihlström 2006, s.131). När deltagarna har skrivit namnet på sin hund har jag valt att skriva "hunden" framför för att läsaren ska förstå att det är en hund det handlar om. Fördelen med self-report var att den inte behövde transkriberas då det redan var gjort. Deltagaren från Norge svarade på engelska, texten är översatt till svenska så lik originalet som möjligt för att det skulle bli en röd tråd genom resultatdelen.

RESULTAT

Resultaten presenteras genom de olika temana som framkom vid analysen. Temana består av Hunden som pedagogisk resurs, hunden bidrar till lugn och omsorg, hunden bidrar till språkutveckling och hunden bidrar till barns empatiförmåga.

Hunden som en pedagogisk resurs

Citaten visar att hunden kan motivera barnen i olika sammanhang. Sandra skriver hur barnen kan möta matematiken på ett lustfyllt sätt genom motivation. Svea och Sara skriver även att barnens koncentration ökar och tränas i mötet med hunden.

"Ökad koncentration och motivation till uppgifter" (Svea) "Vi använder hunden som ett verktyg i olika lärande situationer". (Svea)

"Vi ser att i mötet med hunden hittar barn en förståelse och motivation till att vara fokuserade och intresserade. Genom detta kan barnen på ett lustfyllt sätt möta bland annat matematiken". (Sandra)

"Jag använder hunden Issy som en motor/igångsättare till de barn som behöver energiboost. Jag använder henne även som hjälp att kunna koncentrera sig med att tex få hålla kopplet eller massera under tiden". (Sara) "Barnen kommer lättare och snabbare ut om de vet att Issy ska komma med oss till skogen" (Sara)

Sara och Sofia nämner hur hunden kan motivera barnen till att komma ut. Bland annat när de går till skogen skogen, vilket är positivt då det finns flera lärandesituationer i naturen, tycker barnen att det är roligt att vara ute finns också intresset att lära sig.

"Hunden Rally är med hela dagarna både inne men även när vi är ute och promenerar eller åker på utflykt till skogen och parker. Hon tillför mycket glädje och skratt i gruppen". (Sofia)

Sylvia berättar även att hunden används till att lära barn om hur olika situationer som sker utanför skolan går till, som att gå till doktorn, något som också är en populär lek.

”När vi var på en förskola för asylsökande barn kunde vi använda hunden Alva till att visa hur det går till hos en doktor, tandläkare etc”. (Sylvia)

Hunden bidrar till lugn och omsorg

Hunden kan bidra till att barnen blir lugna. Sandra beskriver att hundens lugnande närvaro kan fungera som tröst vid till exempel inskolningar. Även Sofia beskriver att barnen söker sig till hunden för tröst. Även när hunden inte är med kan barnen påverkas genom att bli påmind om hunden exempelvis genom att pedagogerna ber barnen att vara tystare.

”Vi använder hunden som lugnande närvaro och ändrar fokus tex vid upprörda känslor vid inskolningar osv” (Sandra) ”Vi ser att barnen hittar motivation till att vara lugna”. (Sandra) ”Pedagogerna kan nämna Hanna och säga att ”Nu måste vi vara tystare, precis som när Hanna är med oss”. Detta fungerar, trots att Hanna inte är närvarande”. (Sandra)

”Barnen blir lugnare med hunden i gruppen”. (Sofia) ”Hon (Sofias hund) är en trygghet för barnen då de gärna söker sig till henne då de är ledsna”. (Sofia)

Sara skrev att barn mår psykiskt bättre genom fysisk kontakt med en hund. Barn som mår bra och trivs på förskolan är något förskolan ska sträva efter. Hunden hjälper även barnen att koppla av beskriver Sara.

”Hjälper dem (barnen) att koppla av och koncentrera sig”. (Svea)

”Att få klappa djur frigör oxytocin-må bra hormon och detta drar jag nytta av mötet med Iris”. (Sara)

Hunden bidrar till språkutveckling

Hunden kan bidra till språkutveckling. Sara nämner att för barn som är tysta kan hon prata via hunden för att nå barnen. Både Sara och Sandra nämner att hunden ofta blir ett samtalsämne, barnen pratar om hunden och med hunden. På detta sätt kan samtalslusten hos barnen öka. Genom att barnen skapar lekar om hunden bidrar det till barnens språkutveckling.

”Jag använder även Hunden Issy till de barn som är tysta och jag brukar då prata via Iris för att öppna upp och få barnen prata med Issy istället”. (Sara)

”Barnen pratar om Hanna, frågar efter henne, säger hur mycket dom längtar efter henne, säger Hanna är bästa kompis, skapar lekar om Hanna” (Sandra)

”Användningsområden: Samtalsämne, samtals öppnare, putta med tärning där varje siffra betyder en aktivitet tex 1 betyder Vilken mat gillar du?” (Sandra) ”Barnen blir fokuserade och intresserade. Genom detta kan barnen på ett lustfyllt sätt möta samtalslusten”. (Sandra)

Även kommunikationsförmågan ökar då barnen blir fokuserade, intresserade och får en ökad förståelse i olika situationer något som samtliga tar upp. Sylvia och Svea beskriver hur hunden påverkar lässituationer hos barn och kan bidra till att språkutvecklingen utmanas när barnen läser högt för hunden.

”Man märker att det är lättare att kommunicera med barnen och att de får en bättre förståelse i olika sammanhang”. (Sylvia) ” barnen får läsa för skolhunden Alva. Vi vill uppmuntra till högläsning och läsförståelse”. (Sylvia)

”Alla (pedagoger och vårdnadshavare) blir positivt överraskade hur avslappnade och lugna barnen blir och från ett barn som inte alls vill läsa kan läsa flera sidor”. (Sylvia)

”Använder vi hunden som läshund, att motivera barnen att läsa ”. (Svea)

Hunden bidrar till barns empatiförmåga

Svea och Sylvia nämner att hunden har bidragit till barnens sociala kompetens. Både märker hur barnen är snällare mot varandra vilket leder till mindre bråk och bättre gruppdynamik. Samtliga deltagare har skrivit att barnen lär sig hur man behandlar hundar samt hur hunden fungerar. Hunden bidrar till att barnen utvecklar empatiförmågan.

”Vi använder också hunden till att utveckla deras sociala kompetens, att lära barnen hur man är en god vän. Genom hunden lär de sig också empati, respekt och tolerans”. (Svea) ” Barnen utvecklar social kompetens, och ett mer effektivt sätt att lära sig olika ämnen, empati, respekt, tolerans och självreglerande”. (Svea) ”Bättre gruppdynamik, mindre spänning i gruppen, mindre mobbning och bättre social miljö”. (Svea) ”Vi använder hunden till att lära barnen hur man betar sig runt och med hundar (Svea)

”Mindre bråk och tjafs på skolgårdar”. (Sylvia) ” När vi var på en förskola för asylsökande barn ville vi att barnen skulle få en större förståelse för hur man behandlar djur i Sverige där vi kunde använda Alva”. (Sylvia)

Sara berättar hur värdegrundsarbetet förstärks i mötet med Issy och hur barnens självförtroende ökar. Flera av barnen uttrycker även sina känslor och tankar i mötet med hunden. Sandra förklarar hur övriga pedagoger på avdelningen kan be barnen att vara tysta som de är när hunden är närvarande.

”Värdegrundsarbetet innefattar mycket och detta förstärks i mötet med Issy. Vi har även märkt att flera av barnen har uttryckt mer om sig själv/sina tankar och känslor i mötet med Issy”. (Sara)

”Barnen får en förståelse till hur djur betar sig och tänker och hur hunden leker”. (Sandra). ”Nu måste vi prata tystare, precis som när Hanna är med oss. Detta fungerar.” (Sandra)

DISKUSSION

I diskussionsdelen kommer tidigare forskning samt bakgrund jämföras med resultatet.

Hur hunden påverkar barn på förskolan

Hund i förskolan går att använda om en pedagogisk resurs. Två av deltagarna nämner hur barngrupper där en hund befinner sig visar ha samma effekt även om hunden inte är närvarande för tillfället men varit i barngruppen tidigare under dagen. Hunden behöver alltså inte befinna sig i barngruppen hela tiden för att bidra till att barnen ska känna sig lugnare. Anderson och Olson (2006) belyser att effekten av en hunds närvaro består tre veckor efteråt. Om de positiva effekterna sitter i tre veckor efteråt går det att fundera på om hundens närvaro

har förändrat barnen föralltid eller under en längre period än tre veckor. Om hunden inte behöver befinna sig i barngruppen varje dag för att göra skillnad kan hunden besöka fler grupper och förskolor istället för att endast befinna sig i en barngrupp. Uppstår det ett problem i en barngrupp där pedagogerna har försökt lösa problemet under en längre tid kan en hund i barngruppen vara ett alternativ. Befinner sig hunden i barngruppen en period kan det göra skillnad och eventuellt lösa problemet.

Resultatet visar att barn bråkar och tjafsar mindre när de varit i kontakt med en hund samt att det blir mindre spänning, mindre mobbning och bättre gruppdynamik. Liknande resultat går att se i Anderson och Olsons (2006) studie där en hund befann sig i klassrummet resulterade till minskade reaktioner hos barnen som var kopplade till deras diagnoser, bland annat aggressivitet, utbrott och hyperaktivitet. En av deltagarna nämnde att både hon och övriga pedagoger märkte att det var lättare att kommunicera med barnen när hunden var närvarande. Att mobbning minskar, aggressivitet minskar och det blir en bättre gruppdynamik kan bero på att det är lättare att kommunicera med barnen och att de får en bättre förståelse för olika sammanhang. I barngrupper där mobbning är ett stort problem kan en hunds närvaro göra positiv skillnad.

Hundens påverkan på det sociala beteendet

Hunden kan få ett barn att känna att hon eller han tillhör en gemenskap genom lek och samtal eftersom hunden lätt hamnar i fokus i olika sociala sammanhang (Höök 2010). Deltagarna i min studie bekräftade detta genom att skriva att hunden ofta ligger i fokus när de skapar lekar. Hunden kan alltså vara något gemensamt för barngruppen där samtliga kan delta tillsammans i samma lek. En barngrupp där alla får vara med och leka kan också leda till en bättre gruppdynamik. Utifrån resultatet går det även att se att hunden bidrar till att barnen utvecklar sin sociala kompetens, lär sig hur man är en god vän, respekt, tolerans och självreglerande. Fine (2010) nämner att barn får en mer positiv inställning, lär sig respekt samt förbättrat självförtroende. Ett barn som har självförtroende, vet hur man respekterar samt är en god vän kan detta speglas i leken. Ett barn som saknar detta kan ha svårt att samspela med andra barn.

Deltagarna i resultatet förklarar att barnen lär sig hur man behandlar hundar, förstå hur hundar tänker samt lär sig respektera hunden och andra djur. Barn kan alltså lära sig empati genom samspel med hunden och med stöd från hundföraren. Kontakten mellan ett barn och en hund kan utveckla barns empatiförmåga (Fine 2010). Även Handlin och Gustavsson (2013) redogör för att barn utvecklar deras förmåga att känna empati eftersom de måste vara extra lyhörda för att förstå hur hundar känner och vad hundarna har för behov. En tolkning skulle kunna vara att genom att de lär sig känna och visa empati för hunden lär barnen även att respektera andra djur, natur och människor i vår omgivning. I förskolans läroplan (Lpfö 2018) står det bland annat att barn ska utveckla en förståelse och kunskap om djur. Det finns de barn som inte har djur hemma, om barn får möta en hund i förskolan ges alla barn en möjlighet att lära sig respekt och förståelse för hundar. En deltagande från min studie berättade hur asylsökande barn kan lära sig hur man behandlar hundar och därmed andra djur i Sverige, då det kan se olika ut från olika länder och kulturer. Lär sig barn hur man visar empati för hundar kan det gå förklara att precis som man måste respektera hunden måste man respektera alla levande varelser runt om oss.

Fler situationer där barnen kan behöva extra lugn, trygghet och tröst är när de av olika anledningar är ledsna har hunden varit ett bra stöd vilket flera deltagare beskriver. Fysisk kontakt med en hund kan också ge barn lägre stressnivåer och lugna barn (Gee, Church & Altobelli 2010). På förskolan förekommer situationer där barnen blir ledsna och är i behov av

tröst. Ett barn som ofta är upprörd på förskolan kan fysisk kontakt med en hund trösta. En lugn barngrupp är något som är positivt för alla i slutändan.

Hunden som pedagogisk resurs i förskolan

Flera deltagare nämnde att hunden motiverade barnen, bidrog till ett lustfyllt lärande samt fångade barnens intresse. Exempel de nämnde är hur barnen såg det lustfyllt att röra på sig och lära sig om matematik. Med hunden vid barnens sida utför barnen olika uppgifter både noggrannare och fortare (Gee, Harris & Johnson 2007); (Gee et al. 2012). När barn genomförde olika uppgifter fortare kan de berott på att det blev ett lustfyllt lärande när du utförde uppgifterna när hunden närvarade. Ett svar som kom fram i resultatet där hunden är med på uteaktiviteter, både på gården och på utflykter berättade barnen hur roligt de tyckte det var när hunden var med. När barnen visste att hunden ska med tog de även på sig kläder fortare och kom ut fortare. På förskolan kan det förekomma barn som inte tycker om att vara utomhus och tycker det är ett jobbigt moment att klä på sig. Hunden kan alltså användas som en resurs för att locka de barnen till en lustfylld utevistelse samt ett bidra till ett lustfyllt lärande inomhus.

Hunden som en pedagogisk resurs vid språkutveckling

Resultatet och tidigare forskning visar att hunden framkallar läslusten hos barn. Gee, Church och Altobelli (2010) menar att hunden påverkar barnens koncentrationsförmåga positivt. Barns förmåga att koncentrera sig kan kopplas till läsning då det kan ses som koncentrationsuppgift. I resultatet beskriver deltagare hur motiverade barn blir till att läsa högt när en hund är med jämfört med hunden frånvarande då en del barn inte vill läsa alls. I projektet ”Bokhunden och Astrid Lindgren” redogörs att barn tycker om att läsa för hundar eftersom barnen upplevde att hunden lyssnade samtidigt som barnen kände sig trygga med hunden. Barnens koncentrationsförmåga förbättrades i samverkan med en hund och denna effekt visade hålla sig i flera timmar efteråt (Ehriander 2015). Genom att använda hunden som en resurs vid läsning kan det påverka barnens språkutveckling positivt. Ett barn som i vanliga fall inte vill läsa alls ville i närvaro av en hund läsa flera sidor kan även vara ett ökat självförtroende hos barnen. Detta är något Fine (2010) bekräftar genom sin studie där barnen visade ökat självförtroende tillsammans med hunden. För barn som har svårt att sitta ner och koncentrera sig kan även gynnas av hunden närvaro.

Flera deltagare beskriver hur hunden öppnar dörrar till samtal. Barnen har det lättare att kommunicera i sällskap av en hund, både med hund och andra personer. En av deltagarna nämner hur hon använder hunden för att barn som är tysta och kan öppna upp sig, både till hunden men också till hundföraren. Detta resultat går att koppla till studien av Gee, Church och Altobelli (2010) som visar att hunden ökar barns motivation. Hunden kan motivera barnen till att samtala, hunden hamnar även i fokus för samtal och är utgångspunkten för flera av samtalen. Även barn som har annat modersmål och en annan kultur går det att samtala om olika ämnen. Bland annat kan barnet prata med hunden på sitt språk. Hunden kan även vara med i olika aktiviteter som bidrar till diskussion och därmed främjar språkutvecklingen. Ett exempel är en pedagog som nämner om aktiviteten med tärningen där hunden puttar på tärningen och varje siffra är en aktivitet. Det kan vara så enkelt att siffra två betyder att barnet ska säga deras favoritmat, ett exempel som visar på hur hunden stötta barn till att börja och fortsätta samtala. Ett barn som exempelvis är tillbakadragen och inte pratar mycket kan varje siffra på tärningen anpassas till detta barn. Siffra ett kan vara att barnet får berätta vad hon eller han gjorde i helgen, siffra två kan vara att barnet får berätta vad hon eller han tycker om hunden. ”Genom detta kan barnen på ett lustfyllt sätt möta samtalslusten”, ett citat av en respondent som kan speglas på alla förskolor.

Metoddiskussion

Fördel med self-report har varit att respondenten haft tid på sig att fundera svara, vilket märktes i deltagarnas svar. Dock var det en av deltagarna som berättade att en intervju hade varit bättre eftersom hon hade fått möjligheten att förklara mer djupgående.

Från början var urvalet större än vad som syns i resultatet. Varför jag inte fick ett resultat av de som tackade ja vet jag inte då de slutade svara på mail. Eftersom detta skedde i slutet av studien hann jag inte att söka efter nya deltagare. Om det hade stått i mailet att de har sju dagar på sig att svara tror jag att fler respondenter hade skickat tillbaka resultatet och fortare eftersom detta endast framkom i missivbrevet. En pilotstudie skickades till en deltagande och gav svar på syftet. Nackdelen med pilotstudien var att det tog längre tid att få in alla resultat då bland annat pilotstudien som gick över önskad tid. Pilotstudien gjorde inte stor skillnad och hade egentligen inte behövts. Hade jag valt att inte göra pilotstudie hade det troligtvis funnits mer tid att söka nya deltagare vid behov. Eftersom det inte finns många som arbetar med hund i förskolan är namnen fiktiva. Deras namn, utbildning, namn på hund eller vilken jobbposition de har just nu har inte skrivits ut för att minska riskerna att identifiera dem.

När jag läst och börjat analysera resultaten insåg jag att fråga tio inte var relevant för syftet. De svar utifrån frågan handlade om hur politiker hade okunskap och försvårade arbetet att arbeta med hundar i förskolor. Jag valde därför att inte ta med dessa svar i resultatet.

Didaktiska konsekvenser

Eftersom det finns barn som är allergiska eller hundrädda ska inte dessa utsättas för kontakt med hund inom förskolan. Det vore synd om alla barn gick miste om de fördelar hunden kan bidra med bara för att några barn är allergiska. Det finns lösningar som ger möjlighet till att barn får möta en hund i förskolan. I Sverige finns det olika förskolor med olika profiler till exempel ”ur och skur”. Frågan är varför det nästan inte finns några förskolor med ”hundprofil”. Genom en förskola med hundprofil hade vårdnadshavare kunnat välja om de hade velat ha sitt barn på en förskola där en hund medverkar. Barn som är allergiska mot hundar eller av andra skäl som föräldrarna inte vill ha sitt barn på en förskola där en hund befinner sig. Ett annat sätt som skulle kunna fungera för att barn ska få ett möte med hunden är en ”hundbuss”, på samma sätt som det finns en öppen förskola i en buss. Hundföraren och hunden kan åka runt till olika platser men även vara stationerad vissa dagar. På detta sätt kan barnen träffa hunden utomhus och inne i bussen, på så sätt kan barn som är allergiska möta hunden utomhus eller välja att avstå om de har svår allergi. Det går också att möta hunden på förskolan och ändå ta hänsyn till de barn som är allergiska. För att minska risken för allergi var det en av deltagarna som nämnde att de hade ett speciellt rum där barnen fick träffa hunden.

I förskolan möter vi de barn som har svårt att komma in i barngruppen. Av egna erfarenheter är det ofta de mindre barnen som är nyinskolade eller barn i behov av särskilt stöd. Eftersom resultatet visar att hunden kan användas till att ge barn bättre självförtroende. En hund skulle kunna hjälpa dessa barn att få ökat självförtroende och komma in i barngruppen. Tyvärr kan det förekomma att vi möter barn i förskolan som lever i otrygga förhållanden vilket kan föra med sig konsekvenser. Även här skulle en hund kunna stötta dessa barn och bidra med lugn och även ge barnen ökat självförtroende. En hund behöver inte befinna sig i barngruppen hela tiden utan tills barnet har kommit in i barngruppen.

En av deltagarna nämner att barnen kan bli tystare när de påminner om hunden vilket fungerar. De flesta som har arbetet inom förskolan kan intyga att det ofta är en hög ljudnivå

vilket kan leda till stress och huvudvärk för både barn och pedagoger. Kan en hund bidra till att sänka ljudnivå hade det bidragit till en bättre miljö på förskolan för alla.

Ibland förekommer det personalbrist på förskolan eller helt enkelt att personalen inte har tid att sätta sig ner med ett barn och läsa. För de barn som har svårt med läsningen och har behov av stöd, eller bara har svårt att sitta ner och varva ner hade hunden fungerat som en extra resurs. När pedagogerna inte har tid att sitta ner i lugn och ro med ett eller flera barn kan de istället läsa för hunden. På detta sätt hade barnens språkutveckling påverkats men även omsorgen, vikten för de barn som har svårt att sitta ner och ta det lugnt kan behöva det mest. Det gäller även för de barn som inte har behov av särskilt stöd utan bara tycker om att sitta ner, läsa en bok och varva ner.

Med denna studie hoppas jag öppna upp tankar hos de som ämnet är främmat eller har fördomar kring ämnet. Eftersom det har visat att hunden kan bidra till flera positiva effekter och det går att undvika allergier till stor del hoppas jag att det kommer bli vanligare att använda sig utav hund i förskolan i framtiden.

REFERENSER

Anderson, Katharine & Olson, Myrna (2006) The value of a dog in a classroom of children with severe emotional disorder. *Anthrozoös*. 19(1) ss.35-89

Tillgänglig:

DOI: 10.2752/089279306785593919

Astma och allergiförbundet.

Tillgänglig:

<https://astmaoallergiforbundet.se/information-rad/palsdjursallergi/> [2019-12-11]

Bryman, Alan (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2.uppl., Stockholm: Liber AB

Dahlgren, Lars Owe & Johansson, Kristina (2015). Fenomenografi. I: Fejes, Andreas. Thornberg. Robert, (red). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB

Davidsson, Birgitta (2006). Selfreport: att använda skrivna texter som redskap. I Dimenäs, Jörgen (red.). *Lära till lärare: Att utveckla läraryrket- vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber

Ehriander, Helene (2015) *Book dog and Astrid Lindgren: A project to promote reading*. Interjuli, (2), ss. 85-102.

Tillgänglig:

http://www.interjuli.de/de/assets/Artikel/1502%20Buch%20im%20Buch/Ehriander_final%20klein.pdf [2019-11-19]

Fine. Aubrey. H (2010). *Handbook on Animal-Assisted Therapy: Theoretical Foundations and Guidelines for Practice*, 3, Amsterdam: Academic press.

Gee, Nancy., Belcher Jonell., Grabski, Jennifer., DeJesus, Michael & Riley, Whitney (2012) The presence of a therapy dog results in improved object recognition performance in preschool children. *Anthrozoös*. 25(3) ss.289-300

Tillgänglig:

DOI: 10.2752/175303712X13403555186172

Gee, Nancy., Church, Meredith & Altobelli, Christie (2010) Preschoolers make fewer errors on an object categorization task in the presence of a dog. *Anthrozoös*. 23 (3) ss.223-230

Tillgänglig:

DOI: 10.2752/175303710X12750451258896

Gee, Nancy., Crist, Elise & Carr, Daniel (2010). Preschool children require fewer instructional propts to perform a memory task in the presence of a dog. *Anthrozoös*. 23(2) ss.173-184

Tillgänglig:

DOI: 10.2752/175303710X12682332910051

Gee, Nancy., Griffin, James & McCardle, Peggy (2017). *Human-Animal interaction research in school setting: Current knowledge and future directions*. AERA Open, 3(3)

Tillgänglig:

<https://doi.org/10.1177/2332858417724346>

[2019-11-25]

Gee, Nancy., Harris, Shelly & Johnson, Kristina (2007). The role of therapy dogs in speed and accuracy to complete motor skills tasks for preschool children. *Anthrozoös*. 20(4) ss.375-386

Tillgänglig:

DOI: 10.2752/089279307X245509

Handlin, Linda & Gustavsson, Mickie (2013). *Djur får oss att må bra*. SLU

Tillgänglig: <https://forskolan.se/djur-far-oss-att-ma-bra/> [2019-11-17]

Höök, Ingeborg (2010). *Hund på recept: den professionella vårdhunden*. Stockholm: Gothia förlag AB

Jalongo, Mary Renck (2005). What are all these dogs doing at school?":Using therapy dogs to promote children's reading practice. *Childhood education*. 81 (3), ss. 152-158

Tillgänglig:

DOI: 10.1080/00094056.2005.10522259

Julius, Henri., Beetz, Andrea., Kotrschal, Kurt., Turner, Dennis., & Uvnäs-Moberg, Kerstin. (2013) *Attachment to Pets: An integrative view of human-animal relationships with implications for therapeutic practice*. Tyskland: Hogrefe Publishing

Kihlström, Sonja (2014). Fenomenografi som forskningsansats. I Dimenäs, Jörgen (red.). *Lära till lärare: Att utveckla läraryrket- vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber

Kinge, Emilie (2000). *Empati hos vuxna som möter barn med särskilda behov*. Lund: Studentlitteratur AB

Larsson, Staffan (1986) *Kvalitativ analys – exemplet fenomenografi*. Lund: Studentlitteratur

Läroplan för förskolan Lpfö 18. (2018). Stockholm: Skolverket

Tillgänglig: <https://www.skolverket.se/getFile?file=4001> [2019-11-17]

Malmström, Malin (2018). *Omsorg stödjer lärande*. Förskoletidningen

Tillgänglig: <https://www.forskoletidningen.se/3-2018/omsorg-stodjer-larande> [2019-12-14]

Socialstyrelsen (2014). *Hundar i vård och omsorg - Vägledning till gällande regelverk*.

Tillgänglig: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/vagledning/2014-8-7.pdf> [2019-12-04]

Terapihundskolan (u.å.). *Hundassisterad pedagogik – HA*. Tillgänglig:

<https://terapihundskolan.se/skolhund-hundassisterad-pedagogik/> [2019-11-16]

Vetenskapsrådet (2017). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Tillgänglig:

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1529480532631/Godforskningssed_VR_2017 [2019-11-30]

Wickman, Magnus., et al (2017). Detection of ige reactivity to a handful of allergen molecules in early childhood predicts respiratory allergy in adolescence. *Ebiomedicine*. 26 ss.91-99

Tillgänglig:

[https://www.ebiomedicine.com/article/S2352-3964\(17\)30452-8/pdf](https://www.ebiomedicine.com/article/S2352-3964(17)30452-8/pdf) [2019-12-04]

Vredegoor, Doris W., Willemse, Ton., Chapman, Martin D., Heederik, Dick J. J., & Krop Esmeralda J. M. (2012). Can f 1 levels in hair and homes of different dog breeds: Lack of evidence to describe any dog breed as hypoallergenic. *The Journal of Allergy and Clinical Immunology* 130 (4) ss.904-909

Tillgänglig:

DOI:10.1016/j.jaci.2012.05.013

BILAGOR

(Bilaga 1)

Missivbrev

Hej jag studerar till förskollärare på Högskolan i Borås. Jag är inne på min sista termin och nu på att skriva examensarbetet. Jag har valt att skriva om hunden i förskolan. Syftet med denna studien är att få kunskap om hur hunden kan användas som pedagogisk resurs i förskolan i undervisningen samt hur hundar påverkar barnen.

För att kunna utföra denna studie önskar jag att få ställa några frågor till dig som har erfarenhet från att arbeta med hund i förskolan. Då personer som arbetar med hund i förskolan är få och många är på orter längre bort har jag valt att använda mig utav av en selfreport. Detta innebär du får frågorna skriftligt och svarar i därefter. Jag skulle uppskatta om det finns möjlighet att du svarar inom sju dagar.

Vid denna studie kommer jag att ta hänsyn vetenskapsrådet forskningsetiska principer. Alltså deltar du frivilligt i studien, du kan när du vill under tiden välja att avbryta ditt deltagande. Dina personuppgifter kommer hanteras konfidentiellt och i studien kommer jag sedan skriva ut fiktiva namn, resultatet av frågorna kommer endast att användas för forskningsändamål.

Om du har några frågor eller funderingar tveka inte att höra av dig till mig.

Mail: x.x.xxxxxxxx@hotmail.com

Mobil tel: 07xxxxxxx

Tack i förhand för hjälpen och din tid!

Med vänliga hälsningar Mimmi Källmark

Jag ger mitt medgivande till att delta som respondent i ovan nämnda studie

.....
Namnteckning

.....
Namnförtydligande

Mobilnummer

E-post.....

(Bilaga 2)

Frågor

Fråga 1-4 Behöver du endast svara kortfattat.

Fråga 5-11 Får du gärna utveckla dina svar.

1. Vad har du för utbildning/ar? Nämn gärna både pedagogisk utbildning samt utbildning med hund.
2. Vad har din hund för utbildning? Om du arbetat med flera hundar nämn gärna alla
3. Hur länge har du och din hund arbetat tillsammans inom förskolan?
4. Vilka åldrar arbetar ni med?
5. Hur använder du dig av hunden i förskolan?
6. Vilka kunskaper har du och övriga pedagoger märkt att barnen har utvecklat i mötet med hunden?
7. Har du och övriga pedagoger märkt att hunden i förskolan påverkat barnen och i så fall hur?
8. Vad har du fått för reaktioner från andra pedagoger och vårdnadshavare när det kommer till att ha en hund på förskolan?
9. Vad har du fått för respons från barnen? har du märkt att hunden gjort någon skillnad i undervisningen?
10. Har du någon gång mött på problematik med att arbeta med hunden i förskolan? Om ja, beskriv dessa svårigheter.
11. Finns det något utöver dessa frågor du tycker är viktigt att berätta om?

Samtycke till insamling och behandling av uppgifter om dig

Som en del av kursen 11FK75 vid Högskolan i Borås utför jag en studie med syftet att undersöka hur hunden kan användas som en pedagogisk resurs i förskolan.

Jag som utför studien skulle vilja att du lämnar vissa uppgifter om dig själv, närmare bestämt namn, telefonnummer, e-post samt svar på frågeformulär gällande din utbildning

Uppgifterna kommer att användas för att utvärdera och få en bild över vad du och din hund har för utbildning samt yrkeserfarenhet.

Högskolan i Borås är personuppgiftsansvarig för behandlingen, som sker med stöd av artikel 6.1 (a) i dataskyddsförordningen (samtycke).

Uppgifterna kommer att användas av mig samt vara tillgängliga för lärarna på den aktuella kursen och centrala administratörer vid högskolan. Uppgifterna kan dock vara att betrakta som allmänna handlingar som kan komma att lämnas ut i det fall någon begär det i enlighet med offentlighetsprincipen.

Uppgifterna kommer att lagras inom EU/EES eller tredje land som EU-kommissionen beslutat har en skyddsnivå som är adekvat, dvs. tillräckligt hög enligt

dataskyddsförordningen. Uppgifterna kommer att raderas när de inte längre är nödvändiga. Resultatet av studien kommer att sammanställas i aidentifierad form och presenteras så att inga uppgifter kan spåras till dig.

Du bestämmer själv om du vill delta i studien. Det är helt frivilligt att lämna samtycke, och du kan när som helst ta tillbaka ett lämnat samtycke. Dina uppgifter kommer då inte att användas mera. På grund av lagkrav kan högskolan dock vara förhindrade att omedelbart ta bort uppgifterna.

Jag samtycker till att uppgifter om mig samlas in och behandlas enligt ovan.

Underskrift

Namnförtydligande

Ort och datum

Vårdnadshavares underskrift (om deltagaren i studien är under 18 år)

Underskrift

Underskrift

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Ort och datum

Ort och datum

Fylls i av ansvarig lärare eller handledare

Studentens namn

sKurs och kurstillfälle

Kursansvarig (namn, avdelning)

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se